

BESLUT
2018-06-18

Dnr Ö 11-2018

KLAGANDE

Linnéuniversitetet
352 95 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Regionala etikprövningsnämnden i Linköpings beslut den 17 april 2018, dnr 2018/195-31, se bilaga

Projekttitel: Valdeltagande bland utrikes födda

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDENS BESLUT

Centrala etikprövningsnämnden upphäver det överklagade beslutet och visar ärendet åter till den regionala nämnden för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Enligt projekttiteln är syftet med forskningen att undersöka valdeltagande bland utrikes födda. Projektet beskrivs som ett fältexperiment med avsikten att undersöka om ökad samhällsinformation – i vid mening – påverkar sannolikheten att rösta i riksdagsvalet bland personer med utländsk bakgrund. Ett slumpmässigt urval av andra generationens invandrare (personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar) randomiseras till två grupper där den ena får ett erbjudande om en prenumeration på en e-tidning av Dagens Nyheter under tre månader före valet 2018, medan den andra gruppen, som utgör en kontrollgrupp, inte får något sådant erbjudande. Uppgift om forskningspersonernas valdeltagande fås genom att gå igenom röstlängderna. Urvalet av forskningspersoner sker på SCB och baseras på uppgifter om boendekommun, åldersgrupp, utbildningsnivå och föräldrarnas födelseland. Uppgifter om vilka i testgruppen som tackat ja till erbjudandet skickas från DN till SCB. Till urvalet kopplas sedan data beträffande röstning i riksdagsvalet och uppgifter om ålder, civilstånd, antal barn, utbildning, inkomst, sysselsättning och boendekommun. Data levereras pseudonymiserade till forskarna.

Den regionala etikprövningsnämnden har avslagit ansökningsen med motiveringen att med tanke på studiens känsliga karaktär kan riskerna med studien inte uppvägas av den förväntade nyttan. Det saknas en kritisk etisk diskussion och motivering av studiens utgångspunkter och design. Det saknas också en redogörelse för och en kritisk etisk diskussion av utvalda variabler, samt den förväntade kausala relationen mellan dessa. Inte heller kan underlåtenheten att informera forskningspersonerna och inhämta deras samtycke motiveras av studiens förväntade betydelse i ett vidare samhällsperspektiv.

BESLUT
2018-06-18

Dnr Ö 11-2018

Klaganden söker bemöta de invändningar som rests av den regionala nämnden, utvecklar sin talan och begär att forskningen ska godkännas.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Initialt måste bedömas om etikprövningslagen är tillämplig på den ifrågavarande forskningen (jfr 3 och 4 §§). I ärendet aktualiseras enbart frågan om personuppgifterna beträffande forskningspersonerna ska betraktas som känsliga. Centrala etikprövningsnämnden finner att den information om forskningspersonerna som man avser behandla – ålder, civilstånd, antal barn, utbildning, inkomst, sysselsättning och boendekommun – inte gärna kan anses vara känslig i lagens mening vare sig som isolerade uppgifter eller i kombination. Det krävs således inte ett godkännande efter etikprövning enligt etikprövningslagen för att få genomföra forskningen. Den regionala nämndens beslut att avslå den forskning som avses med ansökningsenheten ska därför upphävas.

Forskningshuvudmannen har i ansökningsblanketten angivit att man önskar ett rådgivande yttrande om nämnden finner att forskningsprojektet inte faller inom etikprövningslagens tillämpningsområde. Ett sådant yttrande kan enbart ges av en regional etikprövningsnämnd (se 4 a § förordning [2003:615] om etikprövning av forskning som avser människor). Ärendet ska därför visas åter till den regionala etikprövningsnämnden för fortsatt handläggning.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Karin Almgren, Peter Höglund, Kjell Asplund, Anders Brändström, Elena Namli, Bengt Gustafsson och Birgitta Hübinette efter föredragning av Peter Höglund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Carina Gunnarsson, Elina Mäki-Torkko, Johan Fritzell och Bimbi Ollberg samt kanslichefen Jörgen Svidén och administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig deltagit.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

Karin Almgren
Ordförande

Närvarande:

Ledamöter:

Owe Horned, f.d. lagman, ordförande

Åsa Nilsson Dahlström, universitetslektor, (*socialantropologi, kulturarv*)
vetenskaplig sekreterare

Gerhard Andersson, professor (*klinisk psykologi*)

Motzi Eklöf, docent (*hälsa-samhälle/vård- medicinshistoria*)

Katarina Eriksson Barajas, professor (*pedagogik*) ersätter Lars Björklund

Kristina Gustafsson, docent (*socialt arbete, etnologi*) deltar ej vid p 7, 9, 22, 23

Maria Gustavsson, professor (*pedagogik i arbetslivet*) deltar ej vid p 8

Mikael Heimann, professor (*utvecklingspsykologi*)

Ulf Melin, professor, (*informatik*)

Elin Palm, universitetslektor (*tillämpad etik*) deltar ej vid p 6

Lars Witell, professor (*företagsekonomi*)

Ledamöter som företräder allmänna intressen:

Örjan Albihn, studievägledare

Linnéa Darell, fd riksdagsledamot

Madeleine Johansson, företagare

Övriga:

Maria Hoffstedt, adm sekr

PUNKT	ÄRENDE	BESLUT
-------	--------	--------

22. Ansökan om etikprövning

Forskningshuvudman: Linnéuniversitetet

Forskare: [REDACTED]

Projekt: Valdeltagande bland utrikes födda.

Dnr 2018/195-31

Föredragande: Lars Witell

Nämnden beslutar att avslå ansökan med följande motivering:

Med tanke på studiens känsliga karaktär kan riskerna med studien inte uppvägas av den förväntade nyttan. Det saknas en kritisk etisk diskussion och motivering av studiens utgångspunkter och design. Det saknas också en redogörelse för och en kritisk etisk diskussion av utvalda variabler, samt den förväntade kausala relationen mellan dessa. Inte heller kan underlåtenheten att informera forskningspersonerna och inhämta deras samtycke motiveras av studiens förväntade betydelse i ett vidare samhällsperspektiv.

Hur man överklagar, se bilaga.

Vid protokollet

Justeras

Åsa Nilsson Dahlström

Owe Horned

Att utdraget överensstämmer med originalet intygar:

Anna Alexandersson, adm sekr.

Beslutet expedierat till behörig företrädare och forskare